

“POSJEDI NELIPČIĆA NA PODRUČJU SREDNJOVJEKOVNOG KOTARA PROMINE”

Ante Birin

Povijest srednjovjekovne Promine usko je povezana s velikaškom obitelji Nelipčića, obitelji koja je punih stotinu i pedeset godina, koliko se pouzdano može utvrditi, vladala tim područjem. Tu svezu još bližom čini okolnost da je povijest Promine – koja se u povijesnim izvorima dotad gotovo i ne spominje – moguće pratiti tek od vremena vladavine Nelipčića, a i činjenica da je tijekom gotovo cijelog XIV. st. upravo Promina bila sjedištem jedne od dviju poznatih grana obitelji Nelipčića. Osim toga, i jedini tvrdi grad koji se u izvorima izričito spominje kao njihov nasljedni grad – Kamičak – nalazio se na tom području.¹ Kao njihov najstariji poznati baštinski posjed, Promina je u rukama obitelji ostala sve do smrti kneza Ivaniša Nelipčića (1435.), posljednjega muškog potomka obitelji, odnosno rata za baštinu Nelipčića (1436.). Nikad prije ni poslije jedna tako moćna obitelj kao što su bili Nelipčići nije vladala područjem između Krke i Čikole.

* * *

Podrijetlom najvjerojatnije s područja županije Zmine² – gdje oko tvrdoга grada Brečeva, smještenog u “selu Bračeviću u ogradama Kapelice iznad od-

¹ Tadija Smičiklas, *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae* [dalje: CD] 11 (Zagreb: JAZU, 1913.), dok. 192., str. 249-252

² O podrijetlu Nelipčića vidi: Ante Birin, *Knez Nelipac i hrvatski velikaški rod Nelipčića* : doktorski rad (Zagreb: 2006.), str. 10-13. O problemu ubikacije ove županije vidi: Lovre Katić, “Starohrvatska župa Smina”, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 50 (1928.-1929.), str. 74-84.

lomka polja Vrbe zvanog Kanjevača³ treba tražiti njihove prvobitne obiteljske posjede – Nelipčići su na područje Promine, po svemu sudeći, pristigli tijekom posljednje četvrtine XIII. st. ili neznatno prije toga. U službi Šubića još od sredine istog stoljeća – kada je prvi poznati član obitelji, Nelipac, kao saveznik Šubića, sudjelovao u ratu između trogirске i splitske općine⁴ – Nelipčići su, dolaskom u Prominu, postali njihovim neposrednim susjedom i jednim od glavnih oslonaca njihove vlasti. Kneza Nelipca, od kojega napokon možemo neprekinuto pratiti rodoslovlje obitelji, tako nalazimo uz bok bana Pavla kada je ovaj svojoj prijestolnici Skradin 1304. udijelio na uživanje građanske slobode, uzdignuvši ga time u rang autonomne gradske općine.⁵ Istodobno, Šubići su drugim članovima obitelji povjerali upravu nad Humskom zemljom, gdje se, u razdoblju od srpnja 1304. do svibnja 1306., kao knez Huma više puta spominje Nelipčev stric Konstantin, kojeg je, vjerojatno nakon njegove smrti, naslijedio Nelipčev brat Izan.⁶ Svoj vrhunac Nelipčići su, kao službenici Šubića, doživjeli u vrijeme Pavlova sina i nasljednika Mladena II., koji je Nelipca postavio za vojvodu, najvišeg dužnosnika u strukturi vlasti koju je uspostavio.⁷

Unatoč tome Nelipac se nije oklijevao okrenuti protiv svoga gospodara u trenutku kada su ugled i prevlast Šubića počeli trpjeti udarac za udarcem. U zimu 1316./1317. on je zajedno s krbavskim knezovima Kurjakovićima ustao protiv bana Mladena II., koji je u tom trenutku bio umiješan u neki sukob sa slavonskim velikašima Babonićima. Iako pojedinosti o tijeku njihove pobune nisu poznate, zna se kako je Mladen uspio ugušiti pobunu te kako Nelipac, zbog svoje nevjere, nije pao u veću ili dugotrajniju nemilost.⁸

Ali ni ta dobrostivost nije spriječila Nelipca da se pet godina nakon toga ponovno okrene protiv Mladena te se pridruži pobuni hrvatskih velikaša. Pobuna koju je, isto tako, iskoristio i kralj Karlo I. (1301.-1342.) kako bi u Hrvat-

3 Stjepan Gunjača, "Ubikacija srednjovjekovnog castruma Brečevo", *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* [dalje: JAZU] 311 (1957.), str. 234. Brečevo se u vlasti Nelipčića prvi put spominje u istoj ispravi kralja Ludovika iz 1345. kada im je kralj, prigodom darovanja županije Cetine, potvrdio posjed i toga tvrdoga grada. Vidi: CD 11, dok. 157., str. 205-207; id., dok. 158., str. 207-208.

4 Vidi: CD 4 (Zagreb: JAZU, 1906.), dok. 207, str. 235-236; Ivan Lucius – Lučić, *Memorie istoriche di Tragurio ora detto Traù* (Venetii: Curti, 1673.-1674.) Hrvatski prijevod: *Povijesna svjedočanstva o Trogiru* 1-2, prev. Jakov Stipišić (Split: Čakavski sabor, 1979.), knj. II., gl. 15, str. 55-56 (id., I., str. 185). Prilikom citiranja djela hrvatske latinističke historiografije prva se paginacija odnosi na broj stranice u izvornom tekstu, a druga na broj stranice u hrvatskom prijevodu.

5 Kao jedan od uglednika koji su nazočili tom značajnom događaju, Nelipac se navodi među svjedocima u eshatokolu isprave i to neposredno iza skradinskog biskupa što jasno ukazuje na to da je u postojećem sustavu vlasti Šubića zauzimao visok položaj. Vidi: CD 8 (Zagreb: JAZU, 1910.), dok. 72., str. 76-77.

6 Iako se ovaj Konstantin u historiografiji smatra Nelipčevim nećakom, pomnija analiza ipak upućuje na zaključak kako je on zapravo bio stric braće Nelipca i Izana. Vidi: Mavro Orbini, *Kraljevstvo Slavena*. prir. Franjo Šanjek, prev. Snježana Husić (Zagreb: Golden marketing : Narodne novine, 1999.), str. 451; Mihailo Dinić, "Comes Constantinus", *Zbornik radova Vizantološkog instituta* 7 (1961.), str. 5.

7 CD 8, dok. 402., str. 497-499.

8 Vidi: CD 8, dok. 317., str. 388; id., dok. 365., str. 446; Lucius, *Memorie*, knj. III., gl. 7, str. 138 (id. I., str. 383); Dane Gruber, *Nelipić, knez cetinski i kninski* (Zagreb: Narodne novine, 1886.), str. 10; Vjekoslav Klaić, *Bribirski knezovi od plemena Šubić do god. 1347.* (Zagreb: Matica hrvatska, 1897.), str. 113-114; id., "Rodoslovlje knezova Nelipića od plemena Svačić", *Vjesnik hrvatskog arheološkog društva* n. s. III. (1898), str. 1; Damir Karbić, *The Šubići of Bribir. A Case Study of a Croatian Medieval Kindred* : disertacija (Budimpešta: 2000.), str. 83; Birin, *Knez Nelipac*, str. 18.

skoj obnovio središnju vlast, završila je Mladenovim porazom i zarobljavanjem te slomom prevlasti Šubića. No Mladenov pad, kako se ubrzo pokazalo, nije ispunio kraljeva očekivanja, nego je u Hrvatskoj umjesto predviđene obnove središnje vlasti došlo do njezina posvemašnjeg urušavanja. Domaći velikaši, koji su vjerojatno očekivali kako će za novog bana biti izabran netko od njih, prevlast Šubića nisu namjeravali tek tako zamijeniti jakom središnjom vlašću. Stoga je, neposredno nakon Karlova povratka u Ugarsku, uslijedila nova pobuna, tijekom koje je, u drugoj polovici studenog 1322., iz Knina bila prognana kraljevska posada. Sâm Knin došao je u ruke vojvode Nelipca, koji je od njega učinio svoju prijestolnicu, iz koje je, tijekom punih dvaju desetljeća, vladao poput samosvojna vladara. Pristup novoj prijestolnici štitili su, s južne strane, baštinski posjedi Nelipčića u Promini, gdje se u tvrdom gradu Ključu nalazilo sjedište njegova brata Izana.⁹

Uspostavom novih političkih odnosa nakon sloma prevlasti Šubića područje Promine postalo je za Nelipčiče područjem od iznimne strateške važnosti. Ono je, naime, sada postalo važnim pograničnim područjem prema dvama susjedima s kojima su tijekom sljedećih dvadesetak godina bili u trajnom ili povremenom sukobu. S jedne strane to su bili Šubići, čiji su se posjedi nalazili na desnoj strani rijeke Krke, a s druge strane Venecija, odnosno mletački Šibenik, čiji se kotar pružao sve do lijeve obale rijeke Čikole.

Iako su u tom razdoblju Nelipčiči vodili više ratova sa Šubićima, Promina nikad nije bila neposrednim ratnim poprištem tih sukoba. Njezin je značaj, nasuprot tome, bio znatno veći u sukobu s mletačkim Šibenikom, jer da su se upravo s područja Promine šibenskim građanima i općini nanosile "velike štete i nepodnošljive povrede."¹⁰ Zbog čega su Nelipčiči ušli u sukob s podanicima Venecije, svoga dojučerašnjeg saveznika u borbi protiv Šubića, nije poznato. Veneciji, koja je u to doba svojim glavnim neprijateljem i dalje smatrala Šubiće, takav sukob zasigurno nije odgovarao pa je stoga i vjerojatnije kako su krivci za izbijanje sukoba ipak bili Nelipčiči. Razlog bi pritom mogao ležati u narslim ambicijama kneza Nelipca, koji je nakon dva uspješna rata sa Šubićima i učvršćenja svoje vlasti nastojao, na neki način, podložiti Šibenik i tako svojim posjedima otvoriti pristup otvorenom moru.

U svakom slučaju, prvi sukob između Nelipčića i Venecije izbio je u proljeće 1333., kada je knez Izan od Ključa opljačkao i zarobio neke šibenske građane. Nastojanje Venecije da novonastali spor riješi mirnim putem – zatraživši od Izana da šibenskoj općini nadoknadi nanesene štete, a zarobljenike pusti na slobodu – nije urodilo uspjehom.¹¹ Zatraženu odštetu Izan ne samo da nije

⁹ Vidi: Šime Ljubić, *Listine o odnošajih između južnoga Slavenstva i Mletačke republike* [dalje: *Listine*] 1. (Zagreb: JAZU, 1868.) dok. DCIII., str. 406-408.

¹⁰ *Listine* 1, dok. DCIII., str. 406-408.

¹¹ Vidi: *Listine* 1, dok. DCIII., str. 406-408; id., dok. DCVII., str. 409-410; Gruber, *Nelipić*, str. 37; Frane Dujmović, "Postanak i razvoj Šibenika od 1066. do 1409. godine", u: *Šibenik. Spomen zbornik o 900. obljetnici* (Šibenik: Muzej grada, 1976.), str. 105-106; Birin, *Knez Nelipac*, str. 31-33.

isplatio, već je i zarobljene Šibenčane pustio na slobodu tek pošto je dobio otkupninu od 1.500 libri. Da stvar za Šibenčane bude još i gora, u sukob se ubrzo zatim uključio sâm Nelipac, koji se negdje u ljeto iste godine domogao kule šibenskoga građanina Jurja Stipšića, smještene "blizu šibenskih granica preko one rijeke" (Čikole, op. a.).¹² Izanovi napadi, čini se, nisu prestajali ni tijekom sljedeće godine; šibenski su naime poslanici, u ožujku 1335., izvijestili mletačko vijeće i ponovno mu skrenuli pozornost na važnost Stipšićeve utvrde, koju je potrebno "imati i povratiti" kako bi "sebe i svoje posjede sačuvali od upada zlikovaca".¹³ Budući da je dotični Juraj u zamjenu za kulu tražio oslobođenje od kazne progonstva, na koju je bio osuđen zbog počinjenog ubojstva, Šibenčani su, uz dopuštenje Venecije, udovoljili tom njegovu zahtjevu i na taj se način, najvjerojatnije, domogli kule.¹⁴

Daljnje pogoršavanje odnosa tada je izbjegnuto zahvaljujući izbijanju novog rata između Nelipčića i Šubića, a zatim i njihovu zajedničkom vojnom pohodu protiv bosanskog bana. Iz tih je razloga Nelipac bio prisiljen privremeno obustaviti svoja neprijateljstva s mletačkim dalmatinskim gradovima i tako sačuvati privid prijateljskih odnosa s Venecijom. Kako ni Veneciji, koja je u hrvatskim velikašima gledala predstražu rečenih gradova, nije bilo u interesu narušavanje savezničkih odnosa s njime, to je sukob Nelipčića sa Šibenikom, a i onaj istodobni s Trogirom, bio brzo zaboravljen.

No krajem zime 1341., kada je Nelipac, nakon spomenutih ratova i neostvarenog kraljeva vojnog pohoda na Hrvatsku osjetio da mu više ne prijete nikakva opasnost, sukob sa Šibenikom bio je ponovno obnovljen. Povod sukobu bio je ovaj put ometanje slobodne trgovine Šibenika sa zaleđem, do čega je došlo nakon što je knez Konstantin od Ključa, Nelipčev nećak, po nalogu samog Nelipca, "podigao na granici Šibenika u jednom tijesnom prolazu kaštel, koji se stoga zvao Ključić, i tako Šibenčanima spriječio slobodan prolaz", nametnuvši im uz to i plaćanje poreza na promet robe (trgovine).¹⁵

Pokušaji Venecije da pregovorima, koji su se vodili pune dvije godine, izgladi spor i ishodi naknadu za štete počinjene Šibenčanima ni ovaj put nisu dali nikakva rezultata. Unatoč opetovanim obećanjima koja je davao mletačkim poslanicima kako će u potpunosti nadoknaditi počinjenu štetu te sklopljenom

12 Ista se kula, koje su se Šibenčani htjeli domoći radi obrane od daljnjih napada, u Nelipčevim rukama prvi put spominje u dokumentu datiranom 12. listopada 1333. (*Listine* 1, dok. DCXVI., str. 413-414) D. Gruber (*Nelipić*, str. 37) pretpostavlja kako on tu kulu nije zadobio silom već da ju je dobio na čuvanje od samog Jurja Stipšića.

13 *Listine* 1, dok. DCLXI, str. 442-443.

14 *Listine* 1, dok. DCLXI, str. 442-443. S obzirom na to da izvori ne kazuju što se zatim dogodilo uz određenu zadržku možemo prihvatiti pretpostavku D. Gruber (*Nelipić*, str. 38) kako se to "valjda sbilo, te su tim Šibenčani došli do te kule." Gdje se ta kula točno nalazila nije poznato. Stjepan Zlatović ("Topografske crtice o starohrvatskim županijama u Dalmaciji i starim građevinama na kopnu od Velebita do Neretve [VI]," *Starohrvatska prosvjeta* [dalje: *SHP*] 1 (1895.), str. 151) smatra kako je riječ o utvrdi Lavičac smještenoj "iznad skradinskoga buka (ili vodopada), gdje se Čikola slijeva u Krku, na lijevoj strani, vide se povrh strma humca, ruševine staroga grada, i to samo temelji ograde i unutrašnjih sgrada. Narod po navadi, kad mu nezna imena, zove ga Babingrad."

15 Lucius, *Memorie*, knj. IV., gl. 4, str. 226-227 (id., I., str. 521-522). Važnost utvrde Ključić, koju treba razlikovati od Ključa (tj. današnje Ključice), bio je u tome što je ona "kontrolirala jedini trgovački put koji je preko Čikole (Poljšćica) i Petrova polja, povezivao Šibenik s Kninom i Bosnom." (Dujmović, "Postanak," str. 107).

"dobrom i prijateljskom miru i bratstvu" sa Šibenikom,¹⁶ Nelipac nije pokazivao ni najmanje volje da svoja obećanja stvarno i ispuni. Dapače, knez Konstantin napao je u travnju 1343. šibensku utvrdu Goriš (*Gens*), smještenu na samoj granici kotara, u blizini rijeke Čikole.¹⁷ Uvjerivši se stoga kako joj ne preostaje ništa drugo, Venecija je odlučila pribjeći sili te je krajem ljeta iste godine utanačila savez sa knezovima Šubićima i Grgurom Kurjakovićem "na propast i uništenje kneza Nelipca, kneza Konstantina i njihovih ljudi."¹⁸

Suočen s mogućnošću udruženog napada svojih neprijatelja, spremnih da svaki tren udare na njegove zemlje, Nelipac se, kako bi to spriječio, smjesta upustio u mirovne pregovore s providurima, prihvativši bez oklijevanja ranije mletačke zahtjeve, tako da je 4. listopada 1343. "na mjestu zvanom Slap na rijeci Krki", u blizini Skradina, između dviju strana bio potpisan mir.¹⁹ Bez obzira na to što je njime bio prisiljen prihvatiti sve mletačke zahtjeve, za Nelipca je taj mirovni ugovor značio veliku diplomatsku pobjedu. Neprijateljski napad, koji je mogao završiti njegovim teškim porazom i velikim teritorijalnim gubicima, bio je spriječen, dok je obećano mu mletačko građanstvo istodobno jamčilo ponovnu uspostavu prijateljskih odnosa s Venecijom i na taj način prisiljavalo Šubiće da slijede mletačku politiku.

No, mir između Nelipca i Šibenika nije bio duga vijeka. Ocjena kako je razlog ponovnog izbijanja sukoba ležao u "isuviše tegotnim odredbama mira da bi ih Nelipac i Konstantin htjeli i mogli ispuniti",²⁰ odveć je pojednostavljena, osobito kada se uzme u obzir da je Nelipac tom prigodom ispunio svoje financijske obveze. Vjerojatnije je stoga kako je pravi razlog obnove sukoba ležao u činjenici što on bez obzira na potpisani mir, na koji je ionako pristao iz nužde, u biti nije namjeravao odustati od pretenzija prema Šibeniku. Novi napadi Nelipčića uslijedili su već u proljeće 1344., kada je knez Konstantin, provalivši iz Promine u šibenski kotar, poharao mjesto Brnjicu (*Benicu*), nakon čega je zajedno s Nelipcem udario na kliškog kneza Mladena III. Šubića. Obaviještena o tim napadima, Venecija je od šibenskog kneza zatražila da o tome provede istragu i uputi Nelipca da se pridržava mirovnog ugovora.²¹ Je li ovaj uspio izvršiti povjerenu mu zadaću, nije poznato, no, u svakom slučaju, daljnje je rasplamsavanje sukoba i mogući novi rat mjesec dana nakon toga preduhitriła iznenadna Nelipčeva smrt.

Nestanak glavnog inicijatora ovog sukoba, čiju je smrt kralj Ludovik I. (1342.-1382.) namjeravao iskoristiti kako bi njegovoj udovici, kneginji Vladislavi, silom

16 *Listine 2* (Zagreb: JAZU, 1870.), dok. CCLIX., str. 152. Iako ovaj ugovor o "dobrom i prijateljskom miru i bratstvu" nije sačuvan, njegov nam je sadržaj poznat iz drugog izvora, točnije iz zahtjeva koji je mletačko vijeće 17. prosinca 1342. uputilo Nelipcu. Vidi: *Listine 2*, dok. CCLXIX., str. 161; Gruber, *Nelipić*, str. 48; Birin, *Knez Nelipac*, str. 46-47.

17 *Listine 2*, dok. CCLXXXII., str. 171; Gruber, *Nelipić*, str. 51; Dujmović, "Postanak," str. 107; Birin, *Knez Nelipac*, str. 51.

18 *Listine 2*, dok. CCCIX., str. 185-186; Gruber, *Nelipić*, str. 53; Birin, *Knez Nelipac*, str. 52-53.

19 *Listine 2*, dok. CCCXXII., str. 196-200. Vidi također: Gruber, *Nelipić*, str. 55-58; Vjekoslav Klaić, *Povjest Hrvata II/1* (Zagreb: Matica hrvatska, 1899.900.), str. 79-80; Dujmović, "Postanak," str. 107-108; Birin, *Knez Nelipac*, str. 55-59.

20 V. Klaić, *Povjest II/1*, str. 80.

21 *Listine 2*, dok. CCCLX., str. 214; Gruber, *Nelipić*, str. 58-59; V. Klaić, *Povjest II/1*, str. 80; Dujmović, "Postanak," str. 108; Birin, *Knez Nelipac*, str. 61.

preoteo Knin – strateški važnu utvrdu koja je bila “ključ Hrvatske” (*clavis Sclavonie*) i čije je zauzimanje bilo osnovni preduvjet na putu prema obnovi kraljevske vlasti – doveo je do trenutnog prestanka neprijateljstava između Nelipčića i Venecije i punog zaokreta u međusobnim odnosima. Svjesna dalekosežnih posljedica koje bi kraljev uspjeh mogao imati za njezine interese u Dalmaciji, Venecija je odlučila prijeći preko dojučerašnjeg neprijateljstva te je Nelipčevoj udovici žurno ponudila vojnu i svaku drugu pomoć. Vladislava, kojoj je svaka pomoć u tom trenutku bila dobrodošla, nije oklijevala prihvatiti mletačku ponudu, odlučna u namjeri da sačuva obiteljske posjede za svoga maloljetnog sina.

U takvim okolnostima nijednoj od strana nije odgovarao nastavak sukoba između Šibenika i ključkog kneza Konstantina, koji je u razdoblju nakon Nelipčeve smrti – pljačkajući sela, stoku i druga dobra – nanio Šibenčanima štete u vrijednosti od 4.500 malih libri i koji je, osim toga, protivno odredbama mirovnog ugovora iz 1343. u blizini srušene utvrde Ključić sagradio novu utvrdu, te je od trgovaca koji su išli u Šibenik ili iz njega ubirao “trgovinu”. Vladislavi i njezinu sinu Ivanu Nelipčiću mletačko je vijeće zbog toga, 17. veljače 1345., odlučilo uputiti posebnog izaslanika koji se trebao požaliti na gore spomenuta nedjela te zatražiti naknadu nanesenih šteta, rušenje novosagrađene utvrde, ukidanje trgovine ili mitnice te oslobađanje dviju osoba koje je Konstantin bio zarobio.²² Ovisna o mletačkoj pomoći, Vladislava nije ni pomišljala odbiti spomenute zahtjeve, tako da su njezini opunomoćenici već 20. ožujka u Šibeniku potpisali sporazum s predstavnicima mletačke vlasti, koji je tri dana nakon toga u dvorani palače u kninskoj utvrdi, u njezinoj nazočnosti, potvrdio i knez Ivan.²³

Spornu prominsku utvrdu Nelipčići, unatoč potpisanom sporazumu, ipak nisu srušili budući da su se nedugo zatim izmirili s kraljem i tako ponovno okrenuli protiv Venecije. Vladislava je, naime, suočena s napadom velike kraljevske vojske koja je u rujnu iste godine došla pod Knin, odlučila postići dogovor s Ludovikom I. i na taj način spasiti sebe i, prije svega, svoga sina od sigurne propasti. Kako je zbog toga bila spremna udovoljiti svim kraljevim zahtjevima, sporazum je bio brzo postignut. Oprostivši mu na zagovor svoje majke Elizabete i brata Stjepana i drugih premeta i baruna “sve počinjene nepravde i napadaje koje su on sam ili njegovi predšasnici, sami ili preko drugih u bilo koje vrijeme dosad nanijeli ili počinili”, Ludovik I. je knezu Ivanu i njegovim nasljednicima, nakon povratka u Budim 11. studenoga, u zamjenu za gradove Knin, Počitelj, Srb, Ostrog i Unac s njihovim županijama i pripadnostima, darovao i potvrdio kraljevski grad Sinj s njegovim kotarom zvanim Cetina i svim pripadnostima, zatim grad Brečevo s poljem koje se zove Polje i svim njihovim pripadnostima,

²² Listine 2, dok. CCCXCII., str. 233; Dujmović, “Postanak,” str. 108; Birin, *Knez Nelipac*, str. 66-67.

²³ Listine 2, dok. CCCXCVIII., str. 237-239; id., dok. CCCXCIX., str. 239-240; Stjepan Gunjača, “Tiniensis archaeologica-historica-topografica”, SHP III ser. 7 (1960.), str. 45; Birin, *Knez Nelipac*, str. 67-68.

selima, posjedima i njihovim stanovnicima ili narodima, Hrvatima i Vlasima, kao i njegov nasljedni grad Kamičak, "koji je iznova sagrađen na njegovu nasljednom posjedu."²⁴

Baštinske posjede u Promini Nelipčići su tako i dalje zadržali u svojim rukama, nastavljajući odatle prijetiti mletačkom Šibeniku. Ključić je, u vezi s tim, predstavljao glavni problem koji je Venecija pod svaku cijenu htjela riješiti. Zbog toga se 31. kolovoza 1346. – tijekom opsade Zadra koji se bio odmetnuo od mletačke vlasti – izravno obratila knezu Ivanu, zatraživši od njega hitno rušenje prominske utvrde Ključić, koju je, protivno odredbama mirovnog ugovora, Konstantin bio ponovno sagradio.²⁵ Kako se on oglušio o taj zahtjev, vijeće je odlučilo pribjeći sili, zbog čega je tri tjedna nakon toga svome tamošnjem poslaniku i uputilo nalog da se pobrine oko toga da Šibenčani i knez Mladen zajedničkim snagama sruše Ključić, dok je kapetanu kopnene vojske naredilo da im pritom pomogne svojim ljudima u onom broju koji mu se čini dovoljnim za izvršenje te zadaće. No, zbog mišljenja šibenskog kneza kako bi za sada bilo dobro okaniti se tog pothvata, kapetanu je 30. rujna bilo naloženo da, razmotrivši sve okolnosti, u vezi s tim učini onako kako mu se čini bolje bez obzira na prijašnju zapovijed.²⁶

Od te se namjere tada očito odustalo; Venecija se naime početkom iduće godine ponovno posvetila rješavanju istog problema. Uređujući prilike u Zadru – koji se nakon dvogodišnje protumletačke pobune u međuvremenu predao i ponovno priznao vlast Venecije – mletačko vijeće nije zaboravilo na Ključić te je 4. siječnja 1347. naredilo svom kapetanu brodovlja da, prije nego li se vojska povuče odanle, uništi tu utvrdu koja je prema sporazumu s Nelipcem bila razorena, no koju je Konstantin iznova sagradio kako bi mogao nanositi štetu mletačkim podanicima.²⁷

* * *

Preseljenje glavne grane obitelji u županiju Cetinu, koja je tako postala novim sjedištem Nelipčića, neizostavno se moralo odraziti na promjenu geopolitičkog značaja prominskog područja. Iako su u njoj ostali stolovati potomci kneza Izana, Promina se sada našla na krajnjem, zapadnom rubu obiteljskih posjeda, što je, osobito nakon povratka Šibenika pod vlast ugarsko-hrvatskog kralja (1358.), pridonijelo značajnom smanjivanju političke aktivnosti Nelipčića u tom području. S obzirom na to ne čudi nas činjenica da se prominski Nelipčići tijekom sljedećih četrdeset godina u izvorima spominju tek jedan jedini put.

24 CD 11, dok. 192., str. 249-252. Vidi također: Ferdo Šišić, "Iz arhiva u Željeznom", *Vjesnik kraljevskog hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog Zemaljskog arkiva* 7 (1905.), dok. IX., str. 145-147; Nada Klaić, "Društvo u srednjovjekovnoj Hrvatskoj s posebnim obzirom na njegov razvitak u Cetinskoj krajini" u: *Cetinska krajina od prethistorije od dolaska Turaka* (Split: HAD, 1984.), str. 267; id., *Izvori za hrvatsku povijest do 1526. godine* (Zagreb: Školska knjiga, 1972.), dok. 146., str. 202-203; V. Klaić, "Rodoslovje," str. 2; id., *Povjest II/1*, str. 84; Birin, *Knez Nelipac*, str. 70-71.

25 *Listine 2*, dok. DCXII., str. 379; Birin, *Knez Nelipac*, str. 73-74.

26 *Listine 2*, dok. DCXX., str. 385; id., dok. DCXXVIII., str. 389; Dujmović, "Postanak," str. 110; Birin, *Knez Nelipac*, str. 74.

27 *Listine 2*, dok. DCLXXIV., str. 424; Birin, *Knez Nelipac*, str. 74.

Vijest datira iz 1375., kada su se "sinovi kneza Konstantina od Ključa" ispričali Splićanima kako ne mogu doći na svadbu na koju su bili pozvani.²⁸

Knez Konstantin se, doduše, u isto tako neizravnu kontekstu spominje i u jednoj kasnijoj ispravi, točnije kupoprodajnom ugovoru iz 1421., u kojem se njegova nevjesta Jelena naziva "plemenita gospođa zvana Jelena, udovica pokojnog Nelipca sina Konstantina od Nečvena."²⁹ Ovaj navod, unatoč svojoj oskudnosti, otkriva jednu značajnu činjenicu, a ta je da je Konstantin još za života, premda se ne može točno utvrditi kada i iz kojeg razloga, premjestio svoje sjedište iz Ključa u Nečven.

Iako je iz gore spomenute vijesti iz 1375. jasno kako je Konstantin imao dvojicu ili više sinova, u izvorima je sačuvan spomen na samo jednoga od njih – kneza Nelipca od Nečvena. Između njega i nekog Hlapca Bolkovića vodio se 1377. u Splitu, pred tamošnjim kaptolom, spor u vezi s darovanjem koje je potonjemu, prema njegovim riječima, učinio sâm Nelipac o polovici sela Ljublje (*Luble*) u Promini. No kako svoju tvrdnju Hlapac nije mogao dokazati, sud je 3. srpnja donio presudu u Nelipčevu korist, određivši da mu se u skladu s "običajem provincije i domovine" dade puna vjera.³⁰

Deset godina nakon toga Nelipac je bio postavljen za kaštelana Skradina, koji je kralj Žigmund – pošto ga je u lipnju 1387. preteo iz ruku svojih protivnika, protudvorski raspoloženoga hrvatskog plemstva – povjerio na upravu vjernim mu Nelpčićima.³¹ "Uzvišeni knez Nelipac od Nečvena, skradinski kapetan" (*magnifici comitis Nelipcii de Neguen, Scardonem. capit(anei)*) bio je jedan od glavnih protagonista obrambenog saveza, potpisanog 6. listopada iduće godine u Skradinu, uperenog protiv bosanskog kralja Stjepana Tvrtka, vranskog priora Ivana Paližne te svih "ostalnih neprijatelja i buntovnika protiv rečene svete krune."³²

Ovaj je Nelipac, koji se posljednji put spominje 1396.,³³ bio zadnji muški potomak Izanove grane obitelji, tako da su baštinski posjedi Nelipčića u Pro-

28 Franjo Rački, "Note cronologiche", *Bullettino di archeologia e storia dalmata* 4 (1881.), str. 136; V. Klaić, "Rodoslovlje," str. 9; Stjepan Gunjača, "Cetinski knez Ivan I. Nelipić", *Kalendar Napredak* (1937.), str. 182; Birin, *Knez Nelipac*, str. 88 i 163.

29 Lajos Thalloczy - Samu Barabas. *Codex diplomaticus comitum de Blagay* (Budimpešta: Kiadja a Magyar Tudomanyos Akademia, 1897.), dok. CXLV., str. 259-260; Birin, *Knez Nelipac*, str.174.

30 Vladimir Rismondo, "Trogirsko i splitsko zaleđe u nekim dokumentima iz druge polovine XIV. i početka XV stoljeća", *Radovi Filozofskog fakulteta Zadar* 14-15 (1975-1976.), str. 491-493.

31 Skradin se u u vlasti Nelipčića prvi put spominje 7. svibnja 1388. kako se to vidi iz pisma koje je kralj Žigmund uputio banu Dioniziju i vjernim mu dalmatinskim gradovima i hrvatskim velikašima, među njima i cetinskoj kneginji Margariti te "njezinu kaštelanu u Skradinu" Nelipcu. Vidi: *CD 17* (Zagreb: JAZU, 1967.), dok. 107., str. 144; György Fejér, *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis* [dalje: *CD*] 10/3 (Budapest: Collectiones Digitales Diplomaticae Hungariae 1.0, 2005.) dok. LXXV., str. 76-78; V. Klaić, "Rodoslovlje," str. 10; Josip Ante Soldo, "Cetina – srednjovjekovna županija i knežstvo Nelipića", u: *Sinjska spomenica 1715-1965*. (Sinj: Franjevački provincijalat, 1965.), str. 85; Birin, *Knez Nelipac*, str. 93.

32 *CD 17*, dok. 125., str. 168-169; *DS*, dok. 70., str. 148; Dominik Zavoreo, *Trattato sopra le cose di Sebenico* (Šibenik: 1597.), str. 75-78; Lucius, *Memorie*, knj. VI., gl. 1, str. 342 (id., II., str. 754-755); V. Klaić, *Povijest II/1*, str. 247-248; Ferdo Šišić, *Vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić i njegovo doba (1350.-1416)*. (Zagreb: Matica hrvatska, 1902.), str. 66; Soldo, "Cetina," str. 85; Birin, *Knez Nelipac*, str. 95. Kao knez i kapetan Skradina Nelipac se također spominje i 1393., kada ga je Ivan Mizerić imenovao za jednog od izvršitelja svoje oporuke te 1394. kada se u protokolu oporuke Nikole sina Vukova iz roda Šubića navodi kao *comitis Nelipcii Constantini comitis et capitanei Scardone*. Vidi: *Miscelanea I*. (Zadar: Državni arhiv u Zadru, 1949), 8, str. 17; *CD 17*, dok. 408., str. 588-589.

33 Rački, "Notae," str. 251.

mini, nakon njegove smrti, pripali njegovu najbližem rođaku, cetinskom knezu Ivanišu Nelipčiću. Prominski su posjedi, zbog svoje blizine, bez sumnje služili kao oslonac kratkotrajne Ivaniševe vlasti nad Skradinom (prije 1405. - 1407.) i Šibenikom (1409.) te ishodište njegovih napada na Šibenik, nakon što je grad 1412. priznao mletačku vlast, premda o tome u izvorima nisu sačuvani nikakvi izravni spomeni. Zapravo, prominski se posjedi za Ivaniša Nelipčića spominju jedino u kontekstu njegovih nastojanja da kćerki Katarini, s obzirom na to da nije imao muškog potomka, sačuva u miraz sva obiteljska imanja.

* * *

Iako su se na području Promine nalazili baštinski posjedi Nelipčića i utvrde koje su bile njihovim sjedištima, postojeća su povijesna vrela, na žalost, sačuvala tek rijetke, posredne i oskudne vijesti, povezane uglavnom s političkom poviješću. Svi se ti spomeni pritom, izuzev rečenoga prominskog sela Ljublje (*Luble*), odnose na neki od tri tvrda grada koje su Nelipčići držali u svojim rukama.

Grad **Kamičak**, podignut na lijevoj obali rijeke Krke, između otočića Visovca i Roškog slapa, jedini je od tih gradova koji se u vrelima izrijekom navodi kao nasljedni grad Nelipčića (*castrum hereditarium*). U njihovoj se vlasti prvi put spominje u ispravi kralja Ludovika I. iz 1345. kojom je Ivanu Nelipčiću, među ostalim posjedima, bio darovan i "njegov nasljedni grad zvan Kamičak, iznova sagrađen na njegovu nasljednom posjedu."³⁴ A s obzirom na taj navod, jasno je kako je Kamičak, iznova potvrđen Nelipčićima 1372.³⁵ i 1406.,³⁶ već otprije bio u rukama obitelji iako se ne može reći točno otkada. Svi preostali spomeni grada vezani su pak uz nastojanje Ivaniša Nelipčića da obiteljske posjede osigura u nasljedstvo kćerki Katarini, kojoj je stoga 1411. ustupio u miraz sva svoja imanja, uključujući i Kamičak.³⁷ Sličnu je stvar učinio i 1421. kada je iznova izdao ispravu o posinjenju svog zeta Anža Frankapana, kojem je, u slučaju ako ne bi imao muškog potomka, obećao dati svoje gradove,³⁸ dok je 1422. njemu i Katarini, uz niz drugih gradova, ponovno ostavio i Kamičak.³⁹ To je darovanje Ivaniš potvrdio i 1428. kada je Katarini, u ime zaloga od 3.000 dukata, predao gradove Kamičak i Ključ te kotar Petrovo polje.⁴⁰

34 CD 11, dok. 192., str. 249-252.

35 CD 14 (Zagreb: JAZU, 1916.), dok. 329., str. 440-442.; Šišić, "Iz arhiva u Željeznom", dok. XV., str. 154-155.

36 Elemér Mályusz, *Zsigmondkori oklevéltár 2* (Budapest: A középkori Magyarország levéltári forrásai II., 2003.), dok. 4666., str. 573.

37 Rački, "Note cronologiche" (*BASD* 4) str. 87; Šišić, "Iz arhiva u Željeznom", reg. II., str. 170; Radoslav Lopašić, "Spomenici tržačkih Frankopana", *Starine* 25 (1892.), dok. XXXII., str. 322; Thallóczy-Barabás, *A Frangepán*, dok. CC., str. 166-169.

38 Šišić, "Iz arhiva u Željeznom", reg. IV., str. 170.

39 Lajos Thallóczy – Samu Barabás, *A Frangepán család oklevéltára : Codex diplomaticus comitum de Frangepanibus* (Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1910.), dok. CCXVIII., str. 189-191.

40 Šišić, "Iz arhiva u Željeznom", reg. XIII., str. 171; Thallóczy-Barabás, *A Frangepán*, dok. CCXXXIX., str. 211-213; id., dok. CCXL., str. 213; id., dok. CCXLI., str. 213-215; id., dok. CCXLIV., str. 225-226. Više o Kamičku vidi: Zlatović, "Topografske crte" (VI), str. 151; Bačić, "Grad Kamičak", *Jadran* 5 (1923.), br. 6, str. 2-3; br. 7, str. 2; br. 8, str. 2; br. 9, str. 2; id., "Grad Kamičak", *Jadranska vila* god. II. (1929), br. 7, str. 105-106; br. 8, str. 118-120; br. 9, str. 135-137; br. 10, str. 151-153; br. 11, str. 167-171; br. 12, str. 184-187; Franjo Smiljanić, "Grada za

Tvrđi grad **Ključ**, odnosno današnja Ključica, bio je prvobitno sjedište kneza Izana i najveći od sva tri prominska grada. Kao sjedište toga kneza Ključ se prvi put neizravno navodi 1333. kada su se mletačke vlasti, zbog njegovih pljačkaških napada na područje šibenske općine, obratile Izanu od Ključa (*comiti Ysano de Clavi*) sa zahtjevom da općini nadoknadi sve nanesene štete i zarobljene Šibenčane pusti na slobodu.⁴¹ Nakon njegove smrti Ključ je ostao sjedištem i sina mu Konstantina, koji se 1337. spominje kao knez Ključa (*Constantino comiti Cluci*),⁴² dok se 1375. njegovi sinovi, koji se tom prigodom poimenično ne spominju, navode kao "sinovi kneza Konstantina od Ključa"⁴³ Kao što je već spomenuto, Konstantin je još za života premjestio svoje sjedište u Nečven, dok je Ključ, ne zna se točno kada, no svakako prije 1408., prepustio svojim cetinskim rođacima. Te je godine, naime, kralj Žigmund, prigodom njihova izmirenja te u "ime novog darovanja", obdario kneza Ivaniša Nelipčića, među ostalim, gradom Ključem u kotaru Promine (*in districtu Oprominie*).⁴⁴

Početak 1420-ih Ključ se više puta navodi među Ivaniševim posjedima, kao npr. 1420., kada je bio uključen u primirje što ga je Ivaniš potpisao s Venecijom,⁴⁵ odnosno 1421. i 1422., kada se navodi među onim gradovima koje je po svojoj smrti odlučio ostaviti svojim nasljednicima – kćeri Katarini i zetu Anžu Frankapanu.⁴⁶ Svjestan ipak kako su sva ta njegova darivanja bez kraljeve potvrde pravno nevaljala te da bi posjedi, nakon njegove smrti, stoga mogli pripasti kruni, Ivaniš je naposljetku pribjegao novom rješenju te je svoja dobra Katarini počeo pojedinačno davati u zajam, u ime zaloge za višekratne, uglavnom fiktivne novčane posudbe. Tako joj je 1428., u ime zaloge od 3.000 dukata dao gradove Kamičak i Ključ te kotar Petrovo polje,⁴⁷ što je još jednom učinio i 1434., kada joj je, neposredno pred svoju smrt, ostavio sva svoja pokretna i nepokretna dobra.⁴⁸

Iako se u znanstvenoj i popularnoj literaturi utvrđuje Ključ redovito poistovjećuje s utvrdom Ključić, koja je tijekom prve polovice 1340-ih bila predmetom spora između Nelipčića i Venecije, izvori ne daju temelja za takav zaključak.

pojiesnu topografiju kninsko-drniškoga kraja u srednjem vijeku" u: *Arheološka istraživanja u Kninu i Kninskoj krajini* (Zagreb: HAD, 1992.), str. 59; Stanko Ferić, *Krka. Vodič rijekom Krkom i Nacionalnim parkom "Krka"* (Šibenik: Nacionalni park Krka, 2000.), str. 71; Ante Juric, *Gradovi, utvrde i sakralni spomenici uz Krku i Čikolu* (Skradin: Matica hrvatska Skradin, 2004.), str. 117-124; Birin, *Knez Nelipac*, str. 210.

41 *Listine* 1., dok. DCIII., str. 406-408.

42 CD 10 (Zagreb: JAZU, 1912.), dok. 249, str. 326-327.

43 Rački, "Note cronologiche", (BASD 4) str. 136.

44 Šišić, "Iz arhiva u Željeznom", dok. XXVIII., str. 167-169.

45 Lucius, *Memorie*, knj. VI., gl. 5, str. 432-434 (id., II., str. 928-931).

46 Šišić, "Iz arhiva u Željeznom", reg. IV., str. 170; Thallóczy-Barabás, *A Frangepán*, dok. CCXVIII., str. 189-191.

47 Šišić, "Iz arhiva u Željeznom", reg. XIII., 171; Thallóczy-Barabás, *A Frangepán*, dok. CCXXXIX., 211-213; id., dok. CCXL., str. 213; id., dok. CCXLI., str. 213-215; id., dok. CCXLIV., str. 225-226.

48 Šišić, "Iz arhiva u Željeznom", reg. XXV., str. 172; Thallóczy-Barabás, *A Frangepán*, dok. CCLXIII., str. 250-251. Više o Ključu vidi: Grgur Urlič-Ivanović, "Ključ. Grad Nelipčev u Kninskoj županiji", *Narodni koledar [Zadar]* 18 (1880), str. 43-69; id., "Ključić, grad Nelepičev u Kninskoj županiji" SHP 1 (1895.), str. 109-111, 174-182; Zlatović, "Topografske crtece." (VI), str. 150-151; Josip Ante Soldo, "Miljevački kraj – djedovina Nelipča" *Miljevci* 6/2 (11) (1982.), str. 23-27; Ferić, *Krka*, str. 62; Juric, *Gradovi*, str. 203-208; Birin, *Knez Nelipac*, str. 199-202.

Potonju je utvrdu, kako Lucius izričito tvrdi, dao sagraditi knez Konstantin iz Ključa, koji je po nagovoru svog strica, kneza Nelipca, "podigao na granici Šibenika u jednome tijesnom prolazu kaštel koji se stoga zvao Ključić, i tako Šibenčanima spriječio slobodan prolaz", nametnuvši im uz to i plaćanje poreza na promet robe (*trgovine*).⁴⁹ Ovaj izričit spomen kako je knez Ključa dao sagraditi utvrdu Ključić, odnosno jasno toponimsko razlikovanje Ključa od Ključića, a i činjenica da se Ključ redovito navodi kao tvrđi grad (*castrum*), a Ključić češće kao utvrda (*fortilicia*) ne ostavljaju mjesta dvojbi kako se ovdje radi o dvama različitim mjestima.

Naposlijetku, treći tvrđi grad Nelipčića u Promini bio je **Nečven**, podignut na mjestu gdje je preko Krke prelazio put iz jugoistočne Dalmacije prema Bukovici i Ravnim kotarima" i gdje se "vršio nadzor, naplaćivala mostarina trgovcima pri prijelazu rijeke i međe koja je dijelila posjede Šubića i Nelipčića."⁵⁰ Nema sumnje kako je Nečven bio obiteljski posjed još od vremena dolaska Nelipčića na područje Promine premda se grad u njihovoj vlasti prvi put spominje tek 21. rujna 1376. u ispravi kojom je "knez Ivan, sin Nelipca Cetinskog" odredio da se od svih desetina koje pripadaju njemu i njegovim potomcima od kmetova posjeda Promine, tj. sela koja pripadaju kneževim utvrdama Kamičak i Nečven, kninskom biskupu ubuduće plaća 8 solida od svake mjere žitarica te 12 solida od svakog vjedra vina, i to dva puta godišnje – na blagdan sv. Martina i na Božić.⁵¹

U kasnijem razdoblju grad se – za vladavine Nelipčića – spominje još samo dvaput, i to 1388., kada se jedini imenom poznati Konstantinov sin, Nelipac, navodi kao "uzvišeni knez Nelipac od Nečvena" (*magnifici comitis Nelipcii de Ne-guen*),⁵² i 1421., kada se njegova supruga Jelena navodi kao "udovica pokojnog Nelipca sina Konstantina od Nečvena" (*relictæ condam Nelepech filii Kozthadini de Nechven*).⁵³ Zanimljivo je pritom istaknuti činjenicu da se Nečven, za razliku od druge dvije prominske utvrde, Kamička i Ključa, ni jedan jedini put ne navodi među onim tvrđim gradovima i posjedima koje je Ivaniš Nelipčić oporučno ostavljao i zalagao svojoj kćerki Katarini.

* * *

Na temelju starog zakona po kojemu su sva imanja čiji bi vlasnici umrli bez muških potomaka pripadala kraljevskoj kruni, Žigmund je, neposredno nakon

49 "D'indi al poco tempo segui la guerra tra Sibenizani, & il Conte Constantino di Chgliuc, il quale hauendo col somento del Conte Nelipitio fratello di suo padre fabricato alli confini di Sibenico un Castello, che percio si diceua Chglucic, che vol dire chiaue piccola, & impedito il libero transito a Sibenizani, percio nati varii disgusti tra ambe le parti fu finalmente depredata il territorio di Sibenico..." Lucius, *Memorie*, knj. IV., gl. 4, str. 226-227 (id. I., str. 521-522).

50 Juric, *Gradovi*, str. 73.

51 Magyar Országos Levéltár, DL 38493. Više o Nečvenu vidi: Grgur Urlič-Ivanović, "Nečven-kule. Starohrvatska tvrđjava u Kninskoj županiji", *SHP* 1 (1895.), str. 95; Zlatović, "Topografske crtece", (VI), str. 151-152; Ferić, *Krka*, str. 78; Juric, *Gradovi*, str. 73-82; Birin, *Knez Nelipac*, str. 203.

52 Fejér, *CD* 10/3, dok. LXXVII., str. 80-81; Mályusz, *Zsigmondkori* 1, dok. 722., str. 73.

53 Thallóczy-Barabás, *Blagay*, dok. CXLV., str. 259-260.

Ivaniševe smrti (1435.), zatražio od bana Anža Frankapana da mu ustupi svu baštinu svoje žene, tj. sve gradove i oblasti svoga pokojnoga tasta Ivaniša Nelipčića. Kako ovaj za to nije htio ni čuti, kralj ga je u siječnju 1436. "proglasio buntovnikom i odmetnikom" te ga je lišio "svih časti i imanja". Novoimenovanom hrvatskom banu Matku Talovcu povjerio je pak zadaću da izvrši taj njegov nalog, obećavši mu, u ime nagrade, predati sve one zemlje koje bi osvojio od Anža.

Rat za baštinu Nelipčića koji je planuo u proljeće 1436. potrajao je do samog kraja iste godine, kada je iznenadna Anžova smrt prekinula neprijateljstva, odlučivši ujedno i konačan ishod rata.⁵⁴ Svjesna kako mu se ne može suprotstaviti, Katarina se, posredstvom dvojice šibenskih plemića, odlučila sporazumjeti sa Žigmundovim banom, s kojim je već krajem siječnja 1437. postigla dogovor. Njoj i sinu joj Jurju ban Matko je oprostio njihovu nevjeru te joj je u kraljevo ime dodijelio tvrđavu Tržac i varoš Modruš s pripadnostima, dok se ona, za uzvrat, odrekla svih prava na očevu baštinu te je u svoje i Jurjevo ime predala banu sve gradove i zemlje "koje bijaše njezin pokojni suprug neovlašteno prisvojio".⁵⁵ Rečeni dogovor bana Matka s kneginjom Katarinom kralj Žigmund je potvrdio 20. ožujka, osobito istaknuvši pritom kako ona i njezin sin imaju biti uzdržani i branjeni u svim pravima.⁵⁶ Baštinski su posjedi Nelipčića u Promini tako, zajedno s ostalim njihovim posjedima, pripali Kruni.

---

54 *Listine 9* (Zagreb: JAZU, 1890.), str. 92.

55 Šišić, "Iz arkiva u Željeznom", reg. XXXIV., str. 173. Vidi također: Thallóczy-Barabás, *A Frangepán*, dok. CCLXXXIV., str. 274-276; id., dok. CCLXXXV., str. 276-279; id., dok. CCLXXXVI., str. 279-282.

56 Šišić, "Iz arkiva u Željeznom", reg. XXXV., str. 173; Thallóczy-Barabás, *A Frangepán*, dok. CCLXXXIX., str. 286-288; Lopašić, "Spomenici," dok. LI., str. 324.